

01/10/2007
 2007
 del 8 31 2007
 ditron

OIKEUSMINISTERIÖLLE

ASIA

Lausunto oikeusministeriön työryhmämietintöön 2007:12 käräjäoikeusverkoston kehittämisestä

LAUSUNNON ANTAJAT

Kokkolassa toimivat asianajajat

Asianajaja Kari Autio, Asianajotoimisto Kari Autio

Asianajaja Hannu Kaitaluoma, Asianajotoimisto Kaitaluoma & Koittola Oy

Asianajaja Juha Koittola, Asianajotoimisto Kaitaluoma & Koittola Oy

Asianajaja Hannu Laakso, Asianajotoimisto Hannu Laakso

Asianajaja Anne Mäkelä, Asianajotoimisto Anne Mäkelä

Asianajaja Osmo Sippola, Asianajotoimisto Sippola Oy

Asianajaja Tapio Suutari, Asianajotoimisto Tapio Suutari Oy

Asianajaja Mika Talviaro, Asianajotoimisto Talviaro Oy

LAUSUNTO

Lausunnon antajat vastustavat työryhmän esitystä Kokkolan käräjäoikeuden tuomiopiirin yhdistämisestä ehdotettuun Ylivieskan käräjäoikeuden tuomiopiiriin.

PERUSTELUT

Valtiohallinnon yhtenäisyys

Työryhmän esitys poikkeaa täysin niistä uudistuksista, joita valtiohallinnossa on alueella muun hallintorakenteen uudistamisen osalta tehty. Käräjäoikeusuudistusta ei tule suorittaa siten, että aluejako toteutetaan vastoin aiemmin toteutettuja uudistuksia, sillä tämä heikentää yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa.

Työryhmän mietinnössä todetaan, että käräjäoikeuksien yhteistyö poliisin ja syyttäjän kanssa on joustavampaa, jos aluejaot ovat mahdollisimman pitkälle samanlaiset ja toimipaikat ovat samoilla paikkakunnilla. Keski-Pohjanmaan alueella toimiva syyttäjälaitos on organisoitu yhteen Pietarsaaren ja Vaasan alueen syyttäjien kanssa Pohjanmaan syyttäjänvirastoksi. Poliisitoimen alalla on perustettu Kokkolan-Pietarsaaren poliisilaitos, joka aloittaa toimintansa 1.1.2009. 1.1.2008 voimaan tulleen ulosotto-organisaation mukaan Keski-Pohjanmaa kuuluu Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan ulosottovirastoon, jonka päätoimipaikka on Vaasa ja yksi sivutoimipaikoista on Kokkolassa. Mitään edellä mainituista viranomaisista ei ole organisoitu yhteen Oulun läänin eteläosassa olevien viranomaisten kanssa.

Allekirjoittaneet asianajajat haluavat tuoda ministeriön tietoon, että juuri asianajajat ovat käytännön työssään tekemisissä niin käräjäoikeuden, poliisitoimen, syyttäjälaitoksen kuin täytäntöönpanoviranomaisten kanssa. Tässä työssä asianajajat ovat selkeästi havainneet sen, että käytännön menettelytavoissa on saman viranomaistahon eri yksiköiden välillä suuriakin eroja. Käräjäoikeuden toiminnan tehokkuuden kannalta on ongelmallista, mikäli yhteistyötä joudutaan tekemään saman viranomaistahon eri paikallisorganisaatioiden kesken.

Työryhmä korostaa lausunnossaan myös maakuntajakoa ja alueen asukkaiden luontaista asiointisuuntaa. Maakuntajakolain mukaan maakunta on alue, johon kuuluvat kunnat muodostavat toiminnallisesti ja taloudellisesti sekä alueen suunnittelun kannalta tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden. Keski-Pohjanmaa on itsenäinen maakunta, jonka toiminnallisia ja taloudellisia yhteistyökumppaneita ovat aina olleet Pohjanmaa ja Etelä-Pohjanmaa. Myös alueen asukkaiden asiointisuunta on taloudellisista ja hallinnon historiallisista syistä ollut aina Vaasa.

Asianajopalvelujen saatavuus

Työryhmän mietinnön mukainen esitys vaarantaa selkeästi asianajopalvelujen saatavuutta työryhmän esittämässä maantieteellisesti erit-

täin laajassa käräjäoikeuspiirissä. Tällä hetkellä huomattava osa asianajopalveluista on mainitulla alueella keskittynyt Kokkolanseudulle. Kokkolanseudun asemaa alueen väestökeskittymänä ja elinkeinoelämän keskuksena ei tule aliarvioida.

Suomen Asianajajaliiton edustaja on työryhmässä esittänyt, että asianajopalveluilla on taipumus keskittyä tuomioistuinpaikkakunnille. Työryhmä katsoo, että riittävän tiheä oikeusaputoimistojen verkosto riittää turvaamaan kansalaisten oikeusapupalveluiden saatavuuden. Lausuman antajien mielestä työryhmän näkemys on virheellinen.

Suurimmassa osassa juridisia ongelmia on kaksi osapuolta, jotka molemmat tarvitsevat oikeudellista apua. Oikeusaputoimisto ei esteellisyyskysymyksien vuoksi voi avustaa asiassa kuin vain toista osapuolta. Oikeusaputoimistojen asiakkaana ei pääsääntöisesti ole lainkaan oikeushenkilöitä, joiden oikeusapupalveluiden saatavuus on turvattava yksityisen asianajotoiminnan kautta.

Mikäli Kokkolan käräjäoikeudesta muodostetaan Ylivieskan käräjäoikeuden sivukanslia, on vaarana asianajopalveluiden väheneminen Kokkolanseudulla. Vaikka työryhmä esittää perustettavaksi Kokkolaan pysyvän sivukanslian, valtiohallinnon historiassa on ollut tapana, että sivukansliat ennemmin tai myöhemmin lakkaavat. Tällöin Kokkola ja koko Kokkolan ja Pietarsaaren talousalue olisi ilman pysyvää oikeusistuinta. Tämä vaarantaisi olennaisesti alueen asianajopalveluiden saatavuuden.

Hovioikeuspiiriäön muuttuminen

Työryhmän mietinnössä on kaikilta osin sivuutettu ne ongelmat, joita aiheutuu Kokkolan käräjäoikeuden siirtämisestä toiseen hovioikeuspiiriin.

Mikäli Kokkolan käräjäoikeus liitetään Ylivieskan käräjäoikeuteen, pitenee käräjämatka Keski-Pohjanmaalta hovioikeuteen olennaisesti. Kokkolasta on Vaasan hovioikeuteen matkaa 120 kilometriä ja Rovaniemen hovioikeuteen 420 kilometriä. Ei ole todennäköistä, että Rovaniemen hovioikeus istuisi kaikki Keski-Pohjanmaalta tulevat valitusasiat joko Ylivieskassa tai Kokkolassa, vaan asiakkaat joutuvat matkustamaan Rovaniemelle, jonne matka Vaasaan verrattuna on yli kolminkertainen. Vaikka Rovaniemen hovioikeus pitäisikin Keski-Pohjanmaan alueen valitusasioiden suulliset käsittelyt Keski-Pohjanmaalla, lisää tämä huomattavasti tuomarien matka-aikaa, joka on poissa heidän varsinaisesta työajasta. Huomioon on otettava myös matkustuksesta hovioikeudelle aiheutuvat lisäkulut.

Lausuman antajat pyytävät kiinnittämään huomiota myös siihen, miten Keski-Pohjanmaan alueen ruotsinkielisten asukkaiden kielelliset oikeudet turvataan valitusasioissa Rovaniemen hovioikeudessa. Rovaniemen hovioikeus on tällä hetkellä täysin suomenkielinen ja hovioikeuden sijaintipaikan huomioiden on erittäin epätodennäköistä, että hovioikeuteen saataisiin rekrytoitua ruotsinkielistä erinomaisesti taitavia hovioikeudenneuvoksia, joita tulisi olla vähintään kolme täyden ruotsinkielisen osaston kokoonpanon saamiseksi. Vaasan hovioikeudessa on sen sijaan jo valmiiksi vahva ruotsinkielisen osaaminen ja taito. Keski-Pohjanmaan alueen ruotsinkielisten kielellisten oikeuksien turvaaminen edellyttää Keski-Pohjanmaan säilymistä osana Vaasan hovioikeuspiiriä.

Ruotsinkielisten asukkaiden oikeuksien turvaaminen

Kokkolan kärjäoikeuden liittäminen Ylivieskan kärjäoikeuteen ja siirtäminen Rovaniemen hovioikeuspiiriin vaarantaa alueen ruotsinkielisten asukkaiden mahdollisuutta osallistua oikeudenkäyntiin äidinkielellään.

Suunnitellun Ylivieskan kärjäoikeuden alueella asuisi Kokkolassa noin 6.700 ruotsinkielistä asukasta. Heidän palveluidensa turvaamiseksi työryhmä esittää perustettavaksi Ylivieskan kärjäoikeuteen tuomarinvirkoja, joihin kelpoisuusvaatimuksena olisi ruotsinkielinen erinomainen suullinen ja kirjallinen taito. Käytännössä tällaisia ruotsinkielisiä tuomarinvirkoja tulisi perustaa vähintään kaksi, jotta palvelu olisi asukkaiden saatavilla tuomarien lomien, vapaiden ja esimerkiksi koulutuksen aikana. Jos lähdetään siitä, että kärjäoikeuden pitäisi pystyä toimimaan tehokkaasti ruotsinkielellä myös niin sanotussa laajennetussa kokoonpanossa, tulisi ruotsinkielisiä tuomarinvirkoja Ylivieskan kärjäoikeudessa olla vähintään kolme.

Kun otetaan huomioon ruotsinkielisten vähäinen määrä suunnitellun Ylivieskan kärjäoikeuden alueella, on selvää, että ruotsinkieliset tuomarit joutuisivat työskentelemään joka tapauksessa suurimman osan ajasta suomenkielellä. Tällaisessa tilanteessa tuskin saadaan rekrytoitua Ylivieskan kärjäoikeuteen ruotsinkielisiä tuomareita.

Työryhmä toteaa lausunnossaan, että mikäli Vaasan kärjäoikeuden enemmistökieleksi tulisi suomi, tuomareiden kielitaitoa koskevien vaatimusten osalta erinomaisen ruotsinkielisen vaatimus ei tulisi enää sovellettavaksi. Perustelu ei pidä paikkaansa, sillä työryhmä itse toteaa aikaisemmin lausunnossaan, että on mahdollista perustaa suomenkieliseen kärjäoikeuteen ruotsinkielisiä osastoja, joiden tuomareilta vaaditaan erinomaista ruotsinkielisen taitoa ja joiden työkieli on ruotsi.

Yhteenveto

Järkevämpää kuin Kokkolan kärjäoikeuden yhdistäminen Ylivieskan kärjäoikeuteen, olisi muodostaa Kokkolan ja Pietarsaaren seutukuntaan aidosti kaksikielinen kärjäoikeus. Tämä voitaisiin tehdä yhdistämällä nykyiseen Kokkolan kärjäoikeuden tuomiopiiriin Mustasaaren kärjäoikeuden tuomiopiristä entisen Pietarsaaren kärjäoikeuden tuomiopiiriin kuuluneet kunnat Kruunupyy, Luoto, Pedersöre, Pietarsaari ja Uusikaarlepyy. Kyseiseen kärjäoikeuteen voitaisiin perustaa erillinen ruotsinkielinen osasto, jonka tuomareilta vaadittaisiin erinomaista ruotsinkielien taitoa.

Edellä mainittujen kuntien liittäminen nykyiseen Kokkolan kärjäoikeuteen parantaisi myös näissä kunnissa asuvien äidinkieleltään suomenkielisten asukkaiden oikeusturvaa tuomioistuinasioissa. Allekirjoittaneet ovat havainneet, että tuomioistuinasioden käsittelyä on Mustasaaren kärjäoikeuden Pietarsaaren sivukansliassa vaikeuttanut tuomareiden tietyissä tilanteissa esiin tullut puutteellinen suomenkielen taito.

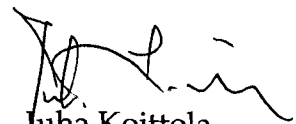
Edellä esitetty Kokkolan- ja Pietarsaarensuodun kuntien muodostama kärjäoikeus olisi järkevä ratkaisu myös tuomarikunnan työn kannalta. Sekä ruotsin- että suomenkieliset tuomarit käsittelisivät asioita pääosin omalla äidinkielellään. Äidinkieleltään ruotsinkielisten tuomareiden rekrytointi esitettyyn kärjäoikeuteen olisi varmasti myös helpompaa kuin työryhmän esittämään Ylivieskan kärjäoikeuteen.

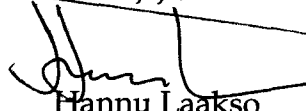
Nykyisen Mustasaaren kärjäoikeuden muiden kuntien eli Kaskisen, Kornäsin, Kristiinankaupungin, Maalahden, Mustasaaren, Närpiön, Oravaisen ja Vöyri-Maksamaan liittäminen Vaasan kärjäoikeuteen ei heikentäisi millään tavalla ruotsinkielisen väestön palveluiden saatavuutta, sillä tähänkin asti Vaasan kärjäoikeudessa on saanut laadukasta palvelua molemmilla kotimaisilla kielillä.

Kokkolassa, tammikuun 21. päivänä 2008

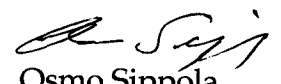

Kari Autio
asianajaja, Kokkola

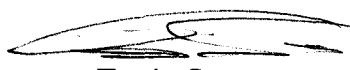

Hannu Kaitaluoma
asianajaja, Kokkola

Juha Koittola
asianajaja, Kokkola

Hannu Laakso
asianajaja, Kokkola

Anne Mäkelä
asianajaja, Kälviä

Osmo Sippola
asianajaja, Kokkola

Tapio Suutari
asianajaja, Kokkola

Mika Talviaro
asianajaja, Kokkola